

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Működésiára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és Jegyzőknak 8 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilvántartási soronként 50 fillér.

Negyvenöt év után.

Székelyudvarhely, okt. 11.

A Becsek D. Fia könyvnyomda a múlt héten új otthonába: saját házába költözött. Régi helyét, a hol negyvenöt éven át szolgált a nagyközönség érdekeit, végleg elhagyta s a mikor új helyiségeit elfoglalja, az az őszinte gondolat intézi, igazítja költözködését, hogy ujult, de a régi erővel szolgálhassa továbbra is a város és vidék nagyközönségének érdekeit.

Negyvenöt év, a sokszor nehéz, de mindig ernyedetlen és tisztos munka negyvenöt éve suhant el nyomdánk fölött. Messze az ország szivétől, itt a magyar Kelet legszélső határán, a hol a magyar iparosnak annyi nem sejtett akadállyal kell megküzdenie, ez mindenesetre nem csekély jelentőségű. Ki tudná elszámolni, hogy e lassan fejlődő város ipari mozgalmában hány becsületos kezdés, komoly szándéku vállalkozás roppant össze, hány munkaszerető s munkabíró kar békult meg tehetetlenül, reményvesztetten e hosszú negyvenöt év alatt?

A mi nyomdánk minden viharokkal szemben megállta a sarat. Küzdött és dolgozott. Munkát és kenyeret adott sok embernek: becsületos munkát és tisztos kenyeret. És dolgozott szakadatlanul és dolgozott ernyedetlenül, hogy a hozzáfordulók bizalmát minden tekintetben kiérdemlje. Hozott nem egyszer nagy áldozatokat is, hogy a fejlődő nyomda-technika gyors haladásától soha el ne maradhasson s igyekezett minden innen kikerült munkát úgy kiállítani, hogy mindig kiállhassa a versenyt a központ más hasonló vállalataival. Sikertült-e ez neki úgy, a hogy akarta? Nem tudjuk. Annyit azonban szerényen, de komoly önérzettel elmondhatunk, hogy a város és vidék nagyközönségének bizalmát és pártfogását soha el nem veszítettük. Hála és köszönet érte — negyvenöt év múltán — a nagyközönségnek!

Hiszen ez a bizalom és pártfogás rakta le alapköveit a mi nyomdánk új otthonának. Ez segítette telő alá az új nyomdahelyiséget, a hol szélesebb mederben, fokozott energiával, de a régi erővel akarjuk folytatni a letűnt negyvenöt esztendő komoly munkásságát.

Ugy vagyunk, mint a hajóskapitány. Új hajója készen. A gépek dübörögnek. Komoly lélekekkel, vizsgálószemekkel még egyszer megnézi: rendben van-e minden, nincs-e hiány semmiben? Előtte a vizek végtelene: a tenger, ismeretlen jövőndő veszedelmekkel. És ő nem remeg, kiáhitás meg nem ingatja, kiadja a parancsot, aztán — Isten nevében előre!

Negyvenöt év fordulójáról mi is új utakra indulunk. Felszereltük magunkat mindennel, a mi szükséges. Nem kiméltünk áldozatot, csak hogy mindenképpen a legjobban és legcélszerűbben berendezkedhessünk. Előttünk a vizek végtelene: az élet, ismeretlen jövőndő veszedelmekkel. Mögöttünk negyvenöt munkás esztendőnek minden komoly tapasztalata. Miért félünk hát?

Isten nevében, előre!

Ünneptartás.

Székelyudvarhely, okt. 9.

Székelyudvarhelyet a Bárczy István székesfővárosi polgármester vezetése alatt álló Országos Dalosszövetség ünneptartás helyéül kiválasztotta, s erről a várost hivatalosan is értesítette. A városon a sor, hogy erre az értesítésre a legjobban válaszoljon, s megragadja, vagy elhanyagolja azokat a nagy értékeket, melyek egy országos kulturtestülettel való közvetlen összeköttetésből okvetlenül beállanak. Mi éppen e nagy jelentőségű összeköttetés szempontjából fogjuk fel az ügyet, s előre is csak azt tudjuk hangoztatni, hogy ez az ügy a dalosszövetség kebelébe tartozó helyi dalegylet érdekeit messzi túlhaladja, de annál nagyobb érdekében áll a városnak, sőt a vármegyének.

A helyi dalegyletet mindenesetre köszönet illetheti, hogy Székelyudvarhely városa számára figyelmet tudott költeni. De most e köszönet részletezése, az ügyben való érdekek méltatása nem tartozik ide, mert különben is az ügy csak megindult, csak még a kezdetnél áll, s lényeges teendőktől függ annak teljes és városunk életére előnyös kialakítása. Tehát erre a kialakításra vonatkozólag lenne egy pár szavunk.

Először is a város egész közönségének helyes dolog azzal tisztában lennie, hogy mit jelent az Országos Dalosszövetség itteni ünneptartása? Magának a közönségnek egy ritka miélvizet, amiben a nagyvárosiak is csak hosszabb időközönként részesülhetnek. Mikor az ország legelső dalosegyletei egy helyre gyülekeznek össze, hogy a zene és ének művészetének leghatásosabb, külföldön is diadalokat szerzett termékeit bemutassák; mikor az ország zenekulturájának legjelesebb emberei és tényezői egy helyre sereglenek össze, hogy a magyar művészet fejlődéséről, vagy éppen az egész világ művészetének feltűnő alkotásairól, szavakkal s közvetlen közreműködésükkel tanúságot tegyenek: ez bizonyára fölséges alkalom arra, hogy szellemi életünk magaslatok kilátó helyére jusson, s lelki szükségleteink tiszta és magasztos gyönyörűségekből bőséges kielégítést találjanak. És ez még mind egyéni hatás abban az ünneptartásban, de persze sokaságokat megragadó egyéni hatás. Ezen túl is van azonban az ünnepnek jelentősége; legfőképpen az, hogy Székelyudvarhelyet viczinális elzártságából kiemelje, s országos érdeklődést csoportosítana erre felé. Városunk fejlődésének forgalmunk kiképzésének, vidéki központosságunk feltüntetetésének ezer szüksége van arra, hogy ide olyan országos érdeklődések forduljanak, melyek nyomán a nagyra-

becsülés el ne maradjon. És egy országos testület kulturális ünnepe bizonyára csak ilyen nagyrabecsülések forrása lehet.

Ime tehát az Országos Dalosszövetség itteni ünneptartása nemcsak szellemi javak megcsillogtatása, de speciálisan Székelyudvarhelyre nézve anyagi fejlődések elősegítése is. Ehhez képest a város ez ünneptartás tervét közömbösen, hidegen nem fogadhatja, hanem hivatalosan is, társadalmilag is olyan melegséggel kell felkarolnia, hogy az ünneptartás bensőségteljes, jó emlékü legyen, s nekünk ne csak az ünneptartás napjára, hanem továbbra is biztosítsa egy országos kulturális szövetség révén megszerezhető közérdeklődést. Csak úgy mellékesen említjük meg, hogy ennek a kulturális szövetségnek ugyanaz a nagyszabású ember: *Bárczy István* a vezére, aki egyuttal lelke és irányítója a városok nagyszabású szövetségének is. Könnyű következtetni ebből az összeköttetésből is, hogy városunk mennyit nyerhet a városok szövetségének anyagi, városfejlesztési törekvéseiből, s mennyivel nagyobb sulya és osztályrésze lesz e szövetség eredményeiben, ha a dalosszövetség vezére tőlünk jó emlékekkel távozhatik.

Más vezető szempont is van, melyből a városnak elsőrangú érdeke a dalosszövetségi ünnep alkalmát megragadni és nemes becsüggyal kihasználni. Fel kell tüntetni ezen a réven Székelyudvarhelynek a déli Erdélyre, s különösen a Székelyföldre ható központosságát is. Eddig még a déli Erdélyben, illetve a Székelyföldön egyetlen város se élhette el azt, hogy országos ünnep színhelye legyen, s most Székelyudvarhely legelsőnek jut hozzá ehhez a kiemelkedéshez. Nem öndicsekvéssel, de szíves barátsággal déli Erdélynek és a Székelyföldnek közönségét föl lehet kérni, hogy örömmel ossza meg velünk és vegyen részt az ünneptartásban. Nem haszontalan idecsődülés lenne ennek a következménye, hanem a régi anyaváros messze kisugárzó társadalmi erejének a feltámadása. Ennek a bizonyítása, hogy most is kulturális fölénye és nagy vidékre terjedő szervező hivatása van ennek a régi anyavárosnak. Ennek a nyilvánvalóvá tételéből pedig sok minden következik, legfőképpen pedig az, hogy szintelenségéből és jelentéktelenségéből kiemelkedik a város és ott is, ahol az államszervezet szellemi és anyagi kiépítését intézik, Székelyudvarhelyt nem elmosódó pontként, hanem tömörítő emporiumként fogják számbavenni. Hiszen fejlődésbeli lehangolásunk legnagyobb oka éppen az, hogy az ekként való számbavételből következetesen kihagynak minket. Meg kell tenni tehát mindent, hogy ez az elhanyagoltságunk kiküszöbölődjék.

Az Országos Dalosszövetség itteni ünneptartását tehát ezekből a szempontokból

való alapos rákészüléssel kell a magunk kulturális és anyagi kiképzésére felhasználunk. Az ünneptartás akkor áldásokat fog hozni nemcsak egy bizonyos művészetbeli szakterületen, hanem általában a város minden közviszonyában. Ezért az eredményért igazán érdemes a szövetség idekinálkozó ajánlatát örömmel fogadni, s itteni ünnepeink messzi vidékekről is közönséget szerezni. Hiszünk is, hogy az intéző körök ez irányban mindent megtesznek, s az ünneptartás alkalmát városunk jelentőségének kiemelésére fogják okosan és lelkesen fordítani.

Politikai jegyzetek.

— Taktikák és államosítás. —

Székelyudvarhely, okt. 11.

Az ellenzéken olyképp állapodtak meg, hogy a Ház első ülésén nem vesznek részt, a mit Andrássy gróf kivételével be is tartottak. Am ez a határozat nem jelenti azt, hogy az ellenzék ezután is állandóan távol marad a parlamenttől, mert a határozat csupán egy napra szól és a taktikát napról-napra állapítják meg. A szándék az, hogy a nevezetesebb törvényjavaslatok tárgyalása alkalmával mindenkor bemegy az ellenzék a Házba. Erre sem örömet határozták el magukat, de itt künn a perifériákon mind sűrűbb szemrehányás érte az ellenzékét, legutóbb Makón Justhot és Apponyt is, a miért az ellenzék nem vesz részt a Ház tárgyalásaiban. Ezt az absztinenciát sehogyan sem tudja megérteni az ellenzék közvélemény és az ellenzék vezetőinek nem győzi meztelenségeit és argumentumait olyképp csoportosítani, hogy a vidéki választó megértse és elfogadja. Csak hogy ez nem mindenütt sikerül és az ellenzék most már mind szorongatottabban érzi, hogy zsákutcába jutott. A kibúvót tehát az időközönként való parlamenti tiltakozásban keresi.

Megvitatás tárgya az ellenzéken a delegációban való részvétel kérdése is. Batthyány Ti-vadar gróf vette föl az eszmét, hogy az ellenzék menjen be a delegációba és ott indítsa harcot a külügyi politika ellen. Sokaknak tetszett ez az indítvány, csak hogy mások azon az állásponton vannak, hogy minokutána a delegáció is egyik bizottsága a Háznak, az ellenzék ellenmondásba keveredik, ha ebben a bizottságba belemegy. Az alkotmánypartban erős a hajlandóság arra, hogy a delegáció ülésén résztvegyen. Szóval a téjekozatlanság folytatás az ellenzék vezetői között még kapkodás folyik, miközben a kormány és parlament csendes munkában halad felállított programjainak, a munkának utján.

A törvényhatósági tisztújító közgyűléseket a törvény szerint még ebben az évben meg kellene tartani. De — mint köztudomásu — a kormány az államosítást tervezi és szinte junktim van a kormányok azon szándéka, hogy a vármegyékét államosítja és az új választói törvény életbeléptetése között.

Mi lesz ily körülmények között? A megoldás módjára két verzióról hallunk. Az egyik abból állana, hogy a kormány egy szakaszos törvényjavaslatban a törvényhatósági tisztviselők mandátumát egy évre tovább megadná; ezzel eltolódnék a választás 1914-re, a meddig a kormányok ideje lenne a közigazgatás államosítását parlamentáris uton kezdetűl vinni. A másik verzió szerint a kormány a közigazgatás államosítását a jegyzők államosításával egyetemben azonnal napirendre tűzi és keresztűl viszi. Akár így, akár úgy, de a vármegyei élet új korszaknak néz elébe és emberi számítás szerint nem választunk.

Nemcsak az ember, hanem az intézmények is alá vannak vetve az elmulásnak. A vármegyei rendszer nagy időt látott érdemét kisebbíteni

házaftatlanság lenne. De a modern élet a régi vármegyei rendszert elsodorja, mert a fejlődés útjában áll és a felsokasodott igényeket kielégíteni nem tudja többé. Több volt benne tradíció, mint az alkalmazkodás képessége, s azért hal meg, hogy új életre keljen.

KÖZIGAZGATÁS.

A közig. biz. üléséből.

— Egy hó közigazgatása. —

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 8 ikán tartotta október havi ülését Ugron János főispán elnöklétével.

Sebes János alispán tette meg elsősorban jelentését, melyből kitűnt, hogy alispáni iktatóra 807 ügydarab érkezett, melyből 687 nyort elintézték. Egy évre érvényes utólvél 156 adatott ki. Az alispáni jelentéssel kapcsolatosan Ugron Ákos a főváros felé újabban megindult székelyvándorlás veszedelmére hívta fel az alispán figyelmét, anonyiban az oda felsereglett emberek munka hiányában a legnagyobb nélkülözéseknek vannak kitéve. Alispán kézzel jelentezte ki, hogy ezen körülményt az előjáróságok utján a községek közönségének tudomására fogja hozni. — Barabás András árvaszéki elnök jelentette, miszerint az árvaszék 886 ügydarabot látott el. — Dr. Lengyel József megyei főorvos a közegészségügyöt kedvezőnek jelölte; a megye területén szeptember hó folyamán mindössze 49 hevenyfertőzött beteg állott orvosi gyógykezelés alatt. A kórházban 160 beteg részesült ápolásban, kik közül a hó végén 80 maradt vissza.

Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelő jelentette, miszerint a közokt. miniszter a siklódi állami olomi iskolai új épület építésére vonatkozólag 38,960 koronában megkötött szerződést jóváhagyta. s az építkezésre a község által megazavott 4000 korona hozzájárulásaon kívül 33,000 koronát engedélyezett; továbbá a jövő 1914. évi szeptember hó 1-től kezdődő hatállyal a csekéfalvi 2 tanító, a reesenyei, honoráriduszontepéri, székelymagyarosi és árvafalvi 1—1 tanító községek elemi iskoláinak állami kezelésbe vételét kimondotta. Végül jelentette, hogy az elmult szeptember hónapban 11 iskolát látogattak meg.

Homolay Lajos pü. igazgató jelentette, hogy egyenesedőben 28116 K (a mult év hasonlószakánál 20253 K kevesebb), hadmentosági díjban 638 K (— 704 K), bélyegdíj és jogilletékben 14080 K (— 4580 K), fogyasztási és italdobban 53814 K (— 12722 K). Dohányjövendékben 49310 K (— 2190 K) folyt be. — Révffy Zoltán kir. ügyész miután a fogházakban fennálló szabályszerűségeiről és a foglyok számáról beszámolt, a büntető jogszolgáltatásnak egyik jelentős, a közveszélyes munkakerülőkről alkotott 1913. XXI. t.-cikket ismertette. Az érdekes és közérdeklődésre számot tartó fejtegetést lapunk másik helyén adjuk. Az ülésen a bizottság nevében Dr. Himléder F. Ákos m. főügyész mondott köszönetet a kir. ügyésznek előadásáért.

Leichtner Gyula kir. főmérnök, az építészeti hivatal főnöke jelentette, hogy a közüti vonalak állapota javulást mutatott. A járpálya — az árviz és csuszamlások által teljesen megrongált szakaszok kivételével, — kielégítő. Az állami elemi károk helyreállítására már csaknem mindenütt megtörtént, a vármegyei és viczinális közutakon pedig a munka nagy erővel folyik. Földi elkészült a parajdi ut 16—17 km.-nek áthelyezése és korondi támfalak építése, meglehetősen előrehaladt a sárd—zsákosdi uton előirányzott biztosítási munkák és a 47. sz. Ilombán pataki hid építése is. A viczinális közüti építkezések is kellően haladnak, így teljesen elkészült a kobátfalva—martonosi ut 6—8 km.-ének áthelyezése, befejezéséhez közeledek a pálfalva—martonosi ut 8—9 km.-ének átépítése; folyamatosan van továbbá bözdüjfalva—árscsói közüti 0—1 km. közti eltorított szakasz utántöltése és biztosítása, a 10—12 km. utszakas áthelyezése és több kisebb építkezés. A kivitelt alatt álló utépítések igen kedvező munka alkalmat szolgáltatnak a foglalkozás nélkül lakosságnak és éppen ezen célból az utépítési program keretén belül további munkahelyek fognak kitézteni. Az árvízkar segély terhére engedélyezett műtárgyak terveinek jelentékeny része elkészült, ezen második csoportra is 42192 korona 38 fillér előirányzattal árlejtést hirdettek. A fiatfalvi Nagyküküllő bid tervezetét a kereskedelemügyi miniszter átvizsgálván, folyó évi 66239. sz. rendeletével az építést megelőző helyszíni be-

járást elrendelőt, illetve folyó évi október hó 15-ére kitézte.

Az állategészségügyről Zonda József felügyelő jelentette, hogy kedvező volt. — Székelyhídy Viktor gazdasági felügyelő a gazdasági állapotokról számolt be. Az őszi munka a vízvesztés idején következtében nehezen indult meg. A kedvezményes vetőmag 7 mm. hozamot adott; a tengeri termelés azonban semmi eredménnyel nem járt. A cséplés befejezését az időjárás kedvező volta megkönnyítette. Az árviz sujította községek részére 16—17 K kedvezményes árban őszi búzát osztottak ki, a ugyancsak 16 waggon tengeri is kiosztásra kerül, s hogy a piaci árak mérsékelve legyenek, az áru Székelyudvarhelyen lesz raktározva.

Tudomásul vette a bizottság a kórház megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint ott minden rendben találtak. A kórházi gondnok felfüggesztését elrendelő alispáni végzés ellen a gondnok által beadott felbbezést elutasították. A bizottság feliratot intéz a pénzügyminiszterhez avégett, hogy az árviz által sujított községek, illetőleg akik evégett kérést adnak be a pénzügyigazgatósághoz, az adófizelésre halasztás adassék. Végül egynehány gyűgy és adóügyi felbbezést intéztek el, mire a gyűlés véget ért.

A székelyföldi kepmegváltás ördekében.

— Felirat a kultuszminiszterhez. —

Székelyudvarhely, okt. 8.

A székelyvármegyek részéről a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a kepe megváltása tárgyában, Pál István székelyudvarhelyi plebános egy jelentős felirat tervezetét dolgozott ki, melyet közérdekű voltánál fogva az alábbiakban ismertetünk.

A bevezető sorok után, úgymond a felirat, a székely nép kezdetől fogva önmaga gondoskodott mindennemű vallási szükségleteinek — tehát a vallás szolgálatának az ellátásáról is. Így volt az idáig, mátlól kezdve visszamenőleg addig, ameddig csak lehetünk. És ezt tehette, mert mint szabad székely vagyonának önrendelkezésével független ura volt.

A vallási szükségletek ellátásában mindenki egyenlően vett részt, mert a megéltetésre alapul szolgáló föld minden szabad székelynek egyenlő jogu tulajdona volt és mert a vallás jövedelményében mindenki egyenlően részesült. A szabad székelynek egyenlőség volt jogban és teherviselésben, a székely alkotmány ezen az alapon épült föl. S mert mindennemű vallási szükségletét önmaga látta el, ő lett a jus kanonikum szerint patronusa is egyháznak. Innoo van, hogy a székelyföldön minden ősi egyházközségben a patronus maga a község: *patronus communis*. Ezek mind közismert és azért tegadhatatlan tények.

— Szabályozás. —

Hogy az állapotok mikor kezdték legelőbbször szabályoztatni? nem tudjuk. Bizonyára abban az időben, amikor azt a vagyonbeli különbözőség beállása s a vallási ügyek iránti érdeklődés lanykulása szükségessé tette. A történelem előre haladt korából több adat van a szabályozásra, amiknek alapján állították össze ez adatot ki 1804-ben február 20-án Nagyszombatban a székelységnek katonai szervezete miatt a General Commandó által Mitrovszky ezredes aláírásával az a szabályzat, amely a mai kepezési rendszert megállapítja.

Ezen szabályrendelet szerint minden családnak, akinek 12 kalangya öszgabonája termelt, tartozik az egyházi személyzetnek 3 kalangya ösz és 3 kalangya tavaszkepet adol (akinek ennél több van, pl. 100—1000 kalangya, az sem tartozik ennél többet adni); akinek 12 kalangyánál kevesebb, de 6-nál több öszgabonája termelt, az félkepet ad, vagyis 1½ kalangya ösz és 1½ kalangya tavaszt. Ezenkívül minden marbás gazda, tartozik egy terű fát vinni. Városok a kopét pénzben fizetik. A gyalogszeresek osporával (készpénz) tartoznak.

Ez a kepezési rendszer egy rettenetes, lelketlen adózási rendszer, amire még gondolni is iizgalomba hozza a lelket. Ha végrehajtják, megöli a népet; ha pedig nem hatják végre, az egyházi személyzet nem tud élni.

És tekintetbe veendő, hogy miből kell fizetni ezt a kepet. A székely kis gazdnak a birtoka átlag 10 holdnál többre nem terjed (nagy résznek ezen jóval alul van). Vegyük tekintetbe, hogy mibe kerül ennek megművelése és mit kell annak

terméséből fizetni. Fizetni kell a sok mindenféle adót; fizetni kell a birtokon levő adósság kamatját; fizetni kell a kepet. És ami megmarad, abból éljen meg a tulajdonos és családja! Így nem csoda, ha veszi a vándorbotot és kivándorol, amit most tömegesen tesz.

— Külső segítségel. —

Meg levén szüntető a kepézés, de annak megváltására a módozatot a székely sajtó erejében nem találván meg: kénytelen azt önmagán kívül keresni. Ez indította, hogy a földterhermentesítési törvény alapján meg az 1864. évben a nagyszabasi országgyűléshez forduljon, majd ügyével évről évre hosszasan az erdélyi rom. kath. státusgyűlést foglalkoztassa, de eddig minden eredmény nélkül.

Arról azonban miniszteri kijelentésekből van tudomásunk, hogy az államkormány az ügygel most foglalkozik és legalább segély alakjában az 1848. évi XX. t. cz. alapján a terhen könnyíteni kíván. A szükség oly nagy és a segítség oly sürgető, hogy nem szabad annyira rá tartózkodni lenni, hogy hiálával ne fogadjuk a segítséget is, erősen bíznál, hogy a magyar állam intézményeiben foga azt évi költségvetésébe beállítani. Mindazonáltal teljes megnyugvásunkra mégis óhajtának, ha törvényes alapot lehetne adni az eljárásnak; és azt a következőkben véljük megtalálni.

— Jogi alap. —

Tudvalevőleg a székelyföld szabad birtok levén, nem volt évi járulékokkal megterhelhető és így a kepe sem volt rá róva pozitív törvényvel, vagy fejedelmi rendelkezéssel; így azt nem ismerük, erről nem tudunk. Így tehát a székely kepe nem egy eredetű a dézmával, vagy a párbérral. Mindazonáltal, ha különbözőzött is ezektől a kepe eredetében jogi természetére nézve, de időskölytán a dézmával egy természetűvé vált, vagyis földterher let. Ezt bizonyítja a többek között a fentebb említett Mitrovsky-féle konstitucio 11. pontjában a kifejezése: „*minthogy ők (a molnárok) egy veszik a malmokból a hasznát, mint a szántóvelő emberek a földről.*” Egy régebbi szabályzat szerint: „*Valamely személyeknek két Curija és azokban oeconomicus családjé tartandók, mindezekről tartozzék bért adni a Parochusnak.*” E generali Ven. Cleri in Csiksomlyó die 1. a mena. aug. 1726. Emellett bizonyít, hogy ha valakinek földje van egy községben és ha ő nem is lakik ott, a kepet utána mégis meg kell fizetnie. Ez elegendő bizonyítja, hogy a kepe a föld járuléka — terhe lett.

Máshelyt a föld tehermentesítetté, igazságos, hogy a székelyföld is mentesítessék a kepe terhéből, amely képtelen rendszerével ma súlyosabban nyomja azt, mint nyoma a régi urberiség a magyar földet. A szász kepe is megváltott az abszolút kormány részéről politikai jutalmazásul azon törvényesnek lázó úrügy alatt, mert dézmának nevezetett, míg a székelyföldi egyházi adó nem volt dézmának mondható, mert több volt a dézmánál és így maradt a kepe elnevezés alatt, aminek nevezetett általában minden egyházi adó.

Igazságos tehát, hogy a székelyföldi kepe is megváltassék és pedig oly módon, mint ahogy annak idején a földterhermentesítés eszközöltetett. Ez annál igazságosabb, mert ehhez a földterhermentesítéshez a székely is hozzájárul adójával emellett, hogy őrajta a kepe mégis meghagyott. *A székely ezen a címen eddig annyi adót fizetett, hogy az országos adóból kiváltásva elegendő alapot szolgáltatna a kepe megváltására.* De mivel ez az adó külön nem kezelte, az ma nincs meg és nem is állítható helyre, mert hiszen az évi adó mindig el kel az évi szükségletre: ezen székelyföldi kepe megváltási alapot az országos adóból lehetne létrehozni. Nem véljük, hogy ez ne hátsébbé ütözkönnék, vagy épen lehetetlennek talátótk. Megmondjuk, hogy miért.

Igyekezünk az ügynek oly jogi alapot keresni, hogy annak törvényesítése lehető legyen. Hogy a szigorú bírálat szerint ehhez elegendő-e az általunk talált jogi alap? Afelőtt nem kellene vitatkozni. Hivatkozhatunk azonban emellett oly szempontokra, ami képe bőven pótolni, ami esetleg a jogi alaptól hiányzik. És ez az, hogy itt székelymentési akczióval van szó.

— Székely akczió. —

Ha tehát nem lehetne beszélni a Székelyföld tehermentesítéséről, hát történjék intézkedés magának a földön élő székely népnek tehermentesítéséről, vagy legalábbis teherkönnyítéséről a kepe levévése által róva a magyar állam által. Nagy állami érdek, hogy az ország délkeleti sarkán ezen a talpalatnyl földön élni tudjon és megmaradjon az a maroknyi szentszta magyar, amely

rége mint katonaszemélyt a határon őrtállott, ma pedig minden téren annyi munkás kezét és fejét ad az országának.

El is ismerté ezt az országot, amikor a székelymentési akcziót oly nagy áldozattal támogatja; de ez a támogatás mégis csak részleges, míg a kepe megváltás jótéteményében egyetemlegesen részessül mindenki. Nem hozhat olyan áldozatot a magyar állam a székelységeért, amely felérne azzal, ha a kepe fizetése alul felszabadíthatná.

Az elkeseredettség könnye áztatja csaknem minden kíméjét annak a gabonának, átok tapad ahhoz, amit a székely nép főképe mai nyomorúságos állapota között papjainak kepeiből ad. És *épenek* nevezi a pap azt a kepet, amely karhatalmal kénytelen felhajtani hivatelt, akire amiatt semmi erkölcsi hatása nincs, valóóság éiben állván hívő és pap egyaránt. Az ügy komolysága nem engedi, hogy színes szavakkal főessük ezt az állapotot, de főlöleges is, mert hiszen ez az elkeseredettség a dolog természetéből egészen érthető. Ez tarthatatlan állapot. A közérdek kívánja, hogy ezen segítse legyen. De másképen nem lehet segíteni, mintha a kepe eltöröltük és az egyházi személyzet ezért kárpótolatik. Erre a kárpótlásra pedig alapot létesíteni másképen nem lehet, mint országos hozzájárulással.

Azért bármint is lett legyen a székelyföldi kepe nének eredete, de mivel bizonyos, hogy az mint állandó köteles szolgáltatás következményében jogi természetére nézve a dézmával egyenlővé vált, igazságos, hogy azt is váltssa meg országos hozzájárulással az állam, mint megváltotta a dézmát, annál igazságosabban, mert a székely is hozzájárult és hozzájárul folytonosan adóval a dézmaváltásához.

— Az eljárás. —

Felfogásunk szerint mindenekelőtt ki lenne mondandó, hogy a székelyföldi kepe országos hozzájárulással megváltandó. Ennek alapján nyomban intézkedés lenne teendő az összeírás iránt a lokális kongrua összeírásnak mintája szerint és annak értékét a legközelebbi öt év általa szerint meg kellene állapítani. Az összeírás minden egyes egyházközség részére külön eszközölendó és pedig minden vallású egyházközség részére. mert a kepe az egész székelyföld részére megváltandó; sőt a szoros értelemben vett székelyföldön kívül is azok a helyeken, amelyek más vármegyékhez tartoznak ugyan, de kétségtelenül kepek. Összeírandó tehát a kepe és megváltandó Háromszékvármegyében, Csikvármegyében, Udvarhelyvármegyében, ahol nincs dézmakárpótlás. A kepe azonban a párbérral nem tevesztendő össze, mert a párbér más természetű, mint a kepe; a székelyföldön párbér nem volt; a párbér megváltása külön eljárás tárgyát képezi; habár helyönfalonak tartjuk a párbér megváltását is, de a mi ezen kérdésünkben erről nincs szó, minket az közvetlenül nem érdek. Összeírandó minden kepe, ami kepe, akár terményben, akár pénzben adassék az és pedig az összes egyházi személyzeté, tehát nem csak a papé, hanem a kántoré is. Az összeírás kiterjesztendő azokra a községekre is, ahol a kepe helyi forrásokból már megváltott — illetve átváltotattatott, amely alapok a kepe országos alaptól való megváltása esetén visszamaradnak az illető tulajdonosok községeinek közzélelőre.

Mivel az összeírás nagy munka és sok időbe kerül, eziránt a rendelkezés minél hamarabb meg lenne teendő.

— Kepe-alap. —

A kepe megváltása felfogásunk szerint úgy történék, hogy az összeírások megállapított összegnek, mint évi jövedelmeknek a megfelelő kamatláb alapján kiszámítatik a tőkéje, arról állami kötelezetvény adatik, ami az illető egyházközség nevére kötnéményeztetik és pedig külön a pap és külön a kántor részére, a kamat pedig az állami pénztárból utalványoztatik. Ezen kötvények nem fognának konverzió alá esni, hogy ne álljon be kamatpadarából jövedelmi csökkenés.

A kepe megváltásához szükséges összeg országos adóból hozatnék össze, ami az évi adó bizonyos % -al emelni fogná, onnyivel a földterhermentesítési adó évenként emelkednék. Ez az adó is az országos pénztárba — az állami kincstárba folyna be s onnan a kir. adóhivatalok útján a szokásos módon utalványoztatnék. Természetes azonban, hogy az ügy kezelése és lebonyolítása szerint történék, ahogy az állami ügykezelés szempontjából a legcélszerűbb.

— Kéréslem. —

Ezeknek előadására után, mint a székelyságnak ezen ügyben képviselői, teljes tisztelettel és bizalommal kérjük Nagyméltóságodat, hogy a székely kepe megváltása iránt a törvényhozásnak minél hamarabb előterjesztést tenni s ehhez a meg-

felelő előkészítendő rendelkezéseket megtenni méltóztassék.

Tudomásunk van arról, hogy az erdélyi rom. kath. státus ezen ügyben többször kérelmezett, ismerjük ezen kérelmek tartalmát és kijelentjük, hogy a mi ezen kérelmünk mindenképpen egyezik az erdélyi rom. kath. státus eddig felterjesztett kérelmeivel.

A munkakerülők törvénye.

— Révffy Zoltán kir. ügyész előadása. —

Székelyudvarhely, okt. 8.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának ülésén Dr. Révffy Zoltán vezető kir. ügyész alkalmat talált, hogy a büntető jogszolgáltatásnak egyik jelentős, a közveszélyes munkakerülők-ről alkotott törvényt ismertesse. Ez érdekes disszertációt a következőkben adjuk:

— Mint büntető jogszolgáltatásunknak egyik gyökere reformjára rámutatok ezuttal a közveszélyes munkakerülők-ről alkotott 1913. XXI. törvényzcikkre, melynek 1—4 §§ ai f. é. augusztus hó folyamán életbeléptek.

E szakaszok rendelkezései az 1879. XL. t. cz. nek a csavargók-ról intézkedő 62. 63. §§-ainak hatályon kívül helyezése mellett a csavargást a közbiztonságra nézve ebből folyó súlyos veszélyeknek méltatásával tetemesen szigorubb rendelkezések alá vonta, kétszeri visszaesés után vétségé minősítette s ez esetben elbirálásokat a kir. járásbírósaágok hatáskörébe utalta, egyidejűleg pedig rokonforrásu és fajú oly vétségeket állapított meg, melynek már évtizedek óta veszélyeztettek a közbiztonságot, törvényes meglorló rendelkezés hiányában azonban bőségesen burjánoztak és termékenyítették a bünelkövetés melegágyát.

E törvény büntetnei rendeli a csavargáson kívül azt is, ki munkakerülő életmódjával magát, vagy családját erkölcsi romlásnak teszi ki, — azt, aki ellen oly tények merültek fel, melyekből megállapítható, hogy az illető magát rendszerint büncselekmények elkövetéséből tartja fenn, — azt, aki a közönységnek nyitva álló helyen üzött szerencsejátékából tartja magát fenn, vagy másoknak szenvedélyéért, könnyelműségért, tapasztalatlanlágáért, vagy értelmi gyengeségért üzletszerűen kihasználja, — végül azt is, aki kéjzólval, vagy tiltott kéjlelemből élő nővel tartatja ki magát.

A törvény alapgondolata az, hogy aki munkaképes, becsületos munkával azonban mégsem szerzi meg kenyérét, holott fenntartásának más tisztességes eszközeivel nem rendelkezik, az állandó veszély a társadalomra, mert ily egyén becsületos alapon nyugovó anyagi existencia hiányában az első impulusra büne vetemedik, hiszen ily egyén számára a legkieobb alkalom elég arra, hogy a bűn útjára lépjen, melylőtl nincs, ami visszatarthatna.

Első sorban a nagyvárosi életnek homályos, eddig kiváló jó sorsban élt alakjai azok, kiket a törvény sújt, de érezetnani fogja e törvény áldásait a vidéken is, első sorban ott, ahol a czigányügy jelentkezik égető kérdés gyanánt.

A törvény az eddigi chablonoktól eltérő cseleket követ, ezeknek elérésére tehát kivételes eszközöket kényszerül igénybe venni.

Kiindulva azon alapszemből, hogy a munkakerülővel szemben minden intézkedésnek kiindulási pontja a munkára szorítás, a törvény az ellene vétőkkel szemben a *munkakényszerrel* állapítja meg a fogházba befogadásuk percétől fogva, tehát, az eddigi sarkalatos irányelveknek bátor felvételével, *nemcsak az elítéltekkel, hanem azokkal szemben is, kiknek ügye még befejezésre vár.*

Mint teljesen új intézményt létesíti a törvény a *dologházakat*, hová az elítéltek elzárása, esetleg fogházbüntetés egyidejű kiszabása mellett, vagy e nélkül fognak a bíróság által utaltatni, s ahol a beutaltak előre meg nem határozott időig fognak visszatartatni mindaddig, míg magatartásuk alapos reményt nem nyújt arra, hogy a beutalt szabadonbocsátása után is rendez, munkás életet fog folytatni. Ennek elérésére hosszabb időre van szükség, mely egyenlőnként más és más, alapelvű szolgál azonban, hogy a dologházi őrizet *1 évnél röviddebb nem lehet*; a legmagasabb időhatár e téren 5 év.

A dologházak felállítására még csak ezen tud fog megtörténni, ennek bekövetkeztéig tehát a törvénynek hatása csak részleges lesz, de a jelen helyzettel szemben még az is tetemes haladást fog jelenteni, megjegyezve, hogy a dologházak felállítására két éven belül végre lesz hajta.

Bátor vagyok újból hangsúlyozni, hogy e

törvény nem nyul abhoz, aki dolgozik, de dolgozni nem bír (sínlődő beteg, nyomorék, gyengealméjú, vagy elmebajos), hanem kivételes intézkedéseivel azokkal szemben fogja megvédeni a becsületes társadalmat, akik fenntartásuk érdekében rászorulnának a munkára, ennek végzésére teatilig-lelkileg képesek is, de irtóznak a munkától és könnyelmű kenyérlöknek költségeit leakarják rázni és a becsületes munka által nyújtott erkölcsi alap hiányában oly életmódhoz ragaszkodnak, mely bármely pillanatban könnyű szerrel vibethi őket a bűn útjára.

E bűnökben, ha a körülmények indokolták, az ügyészségi megbízott helyett a kir. ügyészségi megbízott helyett a kir. járásbíró elöltti tárgyalásokon a vádat képviselni.

A szabadulók kénszerutlévéllel bocsájtának el a fogházból, ha nem a fogház székhelyén települnek le és szükség esetén a rendőrhataloságnál tételen meg a czélnak megfelelő lépések.

Mint hogy oly munkanem, amely a letartóztatott munkakerülőkeket munkával való állandó és rendszeres munkáltatását biztosíthatná, sem a vidéki kir. járásbírósgotnak fogházában, sem a központi fogházban meghonosítva nincs és rendszeresítése előbbiekkel egyáltalában, utóbbinál pedig mindaddig nem lázók végrehajthatónak, amíg a fogház új elhelyezést nem nyer: az elérni kívánt cél szemelött tartásával kir. főügyészhez felterjesztést intézett az iránt, hogy az elítélendő közveszélyes munkakerülőket egy a járásbírósi fogházakból, mint a központi fogházakból a brassói kir. törvényszéki fogházba szállíttassanak.

A kétéves katonai szolgálat.

A „Zeit“ értesítése szerint az ujonczlétszám emelésével szemben a hadügyi kormány behozta a két éves katonai szolgálatot. A hadkötelesekre ez lényeges könnyebbséget jelent. A közös hadsereg ennek fejében huszár ujonccsal többet fog kapni, a kiket azonban két évi szolgálat után hazabocsátanak, kivéve azokat, a kik a lovasságnál és a tábortűzésnél teljesítenek szolgálatot.

HIREK.

Székyudvarhely, okt. 12.

Beharangszó.

A szellős ruhájú Muza, ki oly sokáig került városunkat, keccses léptekkel és finom mollyal szép kicsi száján, végre megint belibbert hozzánk. Az elhagyott szinpad, oly sokáig a mulkedvelők csatateré, vagy a banketten zenélő hangászok tanyája, most ismét megtelik hivatott lármával, ismét felcsendül a dal magasan, megremegünk újra a menydörgő szavaktól, kacagunk a bohóságokon s gyönyörködve nézzük a primadonna karcsu bokáját. Az egyhangú, vagy még inkább hangtalan kisváros megint felélenkül. Lesz egyébről is beszél-nivaló, mint a hugomasszony kalapjáról s a nénémasszony ebédjéről, a színházi vidám vagy bánatos történet lefoglalja magának a lelket jóidőre és számízi az unalmat, minden rossznak s így a pletykának is szülőanyját. Biztosra veszem, hogy ahol állandó színház van, állandóbb az emberek jóindulata, tartalmasabb a társalgás, kedvesebb a világ.

— Hjab, de a drágaság — mondják kórusban körülöttem. Nehéz az élet, csak kenyérre, nem színházra... Hát ez igaz, de azért valami szórakozás csak kell, ugyebár hölgyeim és uraim, anélkül mégsem lehet élni? Mosoly, virág, dal, napugár — miud frázis és mégis nélkülözhetetlen. A pihenés, a mulatás, az öröm, a szórakozás éppen ugy eleme az életnek, mint a munka, a bánat, a küzdelem. Csak igen kevés ember mond le, vagy tud lemondani az élet szebb részéről és ez sem teszi okosan. Az ilyen lehet sajnálni, lehet segíteni, de semmiképpen sem utánozni. Tehát akiknek jut a jókedvre néhány fillérje — és kinek nem jut? — az keressen az élet nehézsége ellen gyógyezert a legjobb patikában, a színházban. Itt nevet, busul, mereng, elveszti a maga létének tudatát, a váltólejáratok napját és ezzel,

ha nem is tud róla, gyógyul és erősödik a más-napi harcra.

Szívesen köszöntünk hát, édes Thália, a mi városunkban. S a nagyérdemű közönség, meglepés most legnemesebb szórakozását, már ott ül a helyén és tapsra kéz tonyérral várja az ócska függőny felgördülését.

— s —

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlést f. hó 22-ikén tartja meg.

Sorozatos előadások a községekben.

A népnevelési egyesület felkérésére a következő községekből jelentették be az ismeretterjesztő előadásokat, 1. Szederjes 12, 2. Ujszékelly 20, 3. Székelydobó 12, 4. Elsőboldogfalva 20, 5. Székelydávlya 14, 6. Székelyszentkirály 21, 7. Etéd róm. katb. iskola 12, 8. Siklód 24, 9. Kibaczon 13, 10. Székelymuzsna 20, 11. Oklánd 20, 12. Homoródszentmárton 12, 13. Nagysolymos 20, 14. Lókód 12, 15. Karcasonyfalva 18, 16. Homoródszentpéter 12, 17. Siménfalva 20, 18. Nyikómalomfalva 12, 19. Csekefalva 20, 20. Bágy 20, 21. Útké 12, 22. Recsenyéd 12, 23. Abásfalva 15, 24. Bibarcfalva 27, 25. Kórispatak 20, 26. Kecskekisfalud 12, 27. Fiafalva 19, 28. Homoródszentpál 20, 29. Szentábrahám 20, 30. Árvátfalva 8, 31. Bözöd 20, 32. Homoródkeményfalva 15, 33. Kisgalambfalva 20, 34. Felsőörfalva 12, 35. Párajd 20, 36. Enlaka 21, 37. Farczád 12, 38. Kis-solymos 20, 39. Bordos 16, 40. Medesér 12, 41. Olasztelek 20, 42. Zetelaka 18, 43. Mátisfalva 12, 44. Korond róm. katb. iskola 20, 45. Bögöz 20, 46. Székelyszentmiklós 12, 47. Telekfalva 12, 48. Sándortelke 12, 49. Csab 15, 50. Székelyszállítás 12, 51. Homoródmás 14, 52. Székelyvécze 14, 53. Etéd áll. isk. 20.

Összesen 53 községből 859 előadást, mit nagyobb részben tanítók, papok és jegyzők tartanak. Mint illetékes helyről értesülünk a bejelentési határidő letelt s díjazásra az egyet elnök-sége sorozatos előadásokat nem fogadhat el.

Közzgazdasági vitaestély. Mint megir-tuk, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparka-mara közbenjöttével f. hó 19-ikén délután 4 óra-kor a vármegyeház dísztermében vitaestély lesz. Ez alkalmából Ugron János főispán, mint az Ud-varhelymegyei iparfejlesztő bizottság elnöke, az iparfejlesztő bizottság tagjaihoz meghívott bocsá-tott ki és egyben a polgármesteri hivatalt is meg-kereste, hogy az érdekeltek körében azt mentől szélesebb körben hozza köztudomásra. Az előadást László Gyula kamarai másodtitkár tartja.

Koronagyűlés. Az udvarhely kerületi róm. kath. papság folyó hó 8-án tartotta Székelyud-varhelyen Pál István apát-espores elnöklete alatt az évi ősi gyűlést. A gyűlésen több fontos kerületi iskolai ügy, népoktatási kérdések s egyes egyház-községek belső ügyei nyertek elintéztést.

A Szakiskola felügyelőbizottsága csütörtökön délután Sándor Mózes kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő biz. alelnök, elnöklese mellett ülésezett. A bizottság Maráth József h. igazgató előadása nyomán tudomásul vette miszerint az intézet tizenöt növendéke jul. hó folyamán Csánky József igazgató és Janicsek József művezető vezetése mellett tanulmányi kirándulást tett Dévn, Vajdahunyad, Gyulafehérvár és Zalatna vidékére a keresk. miniszter által e czélra adományozott 500 K. segélyvel. Ugyancsak tudomásul szolgált, hogy Maráth József h. igazgató és Pálló Lajos tanár a nyár folyamán a miniszter megbízásából megtekintették a pécsi, zsolnai, a herendi porcelán-ról, a herceg Eszterházy-féle kályhagyárat és a rákói góztéglyagyárat. Ezután az intézet 1914/15 évi költségvetését állapította meg a bizottság. A költségvetés a folyó évi kereteken mozog és vég-végösszege 72130 K. tesz ki. Ezután határozatba ment, hogy a polgármester, illetőleg a képviselő testületet megkeresik a szakiskola részére terület

adása végett, hogy a jelenlegi tarthatatlan elhelyezkedés végrevalahára egy új épület által orvosoltassék. Tudomásul szolgált, hogy az intézetbe a folyó tanévre 59 rendezés és 1 magántanuló iratkozott be. Végül elnök indítványára felir a bizottság a miniszterhez sz évek óta üresedésben levő elnöki állásnak betöltése végett.

Uránia előadás Ujszékellyen. A vármegyei Népnevelési Egylet 1913—14. telén rendezendő Uránia vidéki előadásait megkezdette. Folyó hó 4-én Ujszékellyen tartotta az első előadását az ottani helyi bizottság meghívására. Az előadást Paál Sándor és Gál Imre egyleti tisztviselők rendezték. Előadás végeztével Molnár Kálmán lelkész mondott köszönetet s kérte az egy-letet egy újabb előadás rendezésére. Az előadás iránt szép érdeklődés nyilvánult meg.

Ifjusági lövészcsapatok szervezése. A vármegyei jövészcsapatbizottság eladója Bíró István tanár, legújabbán Bakcsi János tenítő elő-terjesztésére Bikafalván vette szervezés alá az ifjusági lövészcsapatot, hol már a mult őszel szervezkedett a fiatalág s végzett egyes rendgyakorlatot. A csapat szervezése iránt ahol csak eszméje felvetődött, mindenfelé igen nagy érdeklődés és lelkesedés nyilvánult meg.

Széjkei R.-T. A Széjke fürdői Részvény-társaság megalakítása iránti érdeklődés, mint bennünket értesítenek, s az ország különböző vidékein megjelenő lapokból is napoként olvashatjuk, mindenfelé, napról-napra fokozódik, s a részvényjegyzések, valamint a villatelek vásárlás és építés iránti tudakozódások, állandóan érkeznek. Az ország tanítósa gyűlésein agítál, más foglal-kozási körben dolgozó egyének alkalmi összejöve-telekben ismertetik és propagálják, egyes vármegye-kben magok a tanfelügyelők buzdítják tömör-ülésre a tanítósa gyűlést és ajánlják pártolásra a hazi tanítósa gyűlési társadalmi gyógyfürdőjének, üdülő és nyaraló helyének.

Hangverseny. A mult szombaton a vármegyei dísztermében művészi nívóju hangver-senyt tartott három fővárosi művész. Koncertek — melyek a zenei életben nagy fontossággal bírnak — Székelyudvarhelyen — sajnós — ritkák. Érthető tehát a közönség nagy érdeklődése, mely-let eziránt az igazán elsőrangúnak ígérkező kon-czert iránt tanusított. Valóban érdemes is volt, mert ugy a szereplők jó hírneve, mint a műsor izléses összeállítása nagy zenei élvezet előbirnökei voltak. Egy kiváló intelligenciával, gyönyörű hang-gal, páratlan muzsikálással és kedves megje-lenéssel bíró drámai szoprán énekesnővel ismer-kedtünk meg, Schmidt Konstánziával, ki jövő ősz-től kezdve a kassai színház operaprimadonnája. Énektanulmányait Budapesten az orsz. magy. kir. zeneakadémián végezte nagy sikerrel. Jelenleg a Fodor konzervatórium énektanárja. Koncertjei révén Budapesten a zenei életben nagy szerepet játszik. Sikere nálunk óriási volt. Műsorának leg-nagyobb része opera áriákból telt ki; legnagyobb sikerét Csiky János „Bánkódkás” című dalával érte el, melyet bámulatos megértéssel, sok szív-vel és melegséggel adott elő. Ezt a számot a köz-zönség tombolása következtében ráadás követte Huszka Jenő „Ott állunk” cz. dala, melyet meg is kellett ismételnie. A siker és lelkesedés nagy volt és a művésznő meghódította közönségét; pá-ratlan művészetével tette kedvessé és feledhet-lené nevé. Az est másik szereplője Pálló Imre. A közönség nagy része ismeri, áll járta ki a köz-zépisikolát és mióta utoljára hallottuk, hangja óriási fejlődött. Szonórus, férfias, sötét basszus baritonja fejlődésre képes és szép reményekre jo-gosít. Műsorát Schubert, Csajkovszky, Rubinstein, Monteverde, Berg Lili, Szendy Árpád és Hubay Jenő szerzők dalából válogatta ki, melyhez két operai áriát is csatolt. A m. kir. operaház ösz-tüdiája növendéke és ehhez nem kell kommentár. Szintén nagy sikere volt és a közönség tapevi-harát egy kedves Lányi dallal köszönte meg. Az énekeszámokat zongorán Berg Ottó kísérte. Buda-pesten a Fodor zeneakadémián és a székelyudvarhelyi zeneakadémián végzi. Izlésesen, díszkörtén kísérte

és énekeszámokat. Majd pedig Bach egy praeludiumát és fugáját (há moll) a „Wohltemperirto klavier“-ből adta elő, mellyel meggyőzött bennünket zenei intelligenciájáról; hisszük, hogy közel jövőben kiváló karmester lesz belőle. A közönség a legmelegebb rokonszenvébe fogadta a művészi vállalkozást, s mi éppen ezért csak a vizionlátásra bucsuzunk tőlük.

Népiszkolák közigazgatásának reformja. A tanügyi közigazgatás reformjára vonatkozólag fontos ankoket folynak a kultuszminiszteriumban. Kiszivárgott hírek szerint egy új állás lesz kreálva és pedig a közoktatásügyi felügyelőség, melynek alá lesznek rendelve a vármegyei tanfelügyelőségek. A járási népiszkolai tanács rendszeres szervezését nyer s feje a járási főszkolabíró lesz. Fenn fognak maradni továbbra is a gondnokágok és iskolaszékek az eddigi hivatáskörrel és teendőikkel.

Maradt otthon kettő-három... Nótás, bokrétás legénycsoportokkal volt tele a város az elmúlt héten. Hangos szóval száguldoztak be a falvakról, honnan elhisérték a határig a bánatos szívű anyák és leánysereg. Csekély három esztendő nem a világ, kurjongat a kovélyebbje, mellette a másik szomoruan kullog, mert hát otthon maradt az ő egész világa, boldogsága — a bizony nagyon is hosszúnak ígérkzik az a három esztendő. Így telik a napok délelőttje, csoport csoport után vonul el a házorok között, mikor aztán ajtózat cseadben beteretelődnek a kaszárnya falai közé, nem mint régen, mikor kötéllel vonszolták lépésről-lépésre az embereket. Nehány órácska még, s már rajtuk van a katonaruha s kezdetét veszi a fegyelmelés. Vége, vége az aranyos szabadságuk, vezényszó vezérszóra hallatszák, megtanul engedelmesskedni s lesz belőlük ember a javából. Gyöngy élet a katona élet. Igaz! de azért ezt az októbert de sokan elkívánják mégis.

Munkásgimnázium. Megbízható forrásból értesülünk, hogy Székelyudvarhelyen önként vállalkozóknak közismereti és közhasznú tárgyakkal munkásgimnáziumi előadásokat fognak tartani. A tanfolyam már október harmadik hetében megkezdődik, egy héten 4—8 óra lesz, hétköznap estében 7—9. Az előadások díjtalános lesznek. Az előadásra szánt tárgyakban és az előadók személyében még nem történt megállapodás, mihelyt azonban ez is bizonyos lesz, közölni fogjuk.

Egy hajtó vadászat szomorú vége. Érdemes a napi krónikás feljegyzése az a hajtó vadászat, a maga szomorú eredményével, a melyot Szederjes és Magyarfelek kisörszégében lakó magyar és román lakosok rendeztek a mult vasárnap. Kárt tévó vaddisznók után szaladgáltak a kirendelt tüzoltók. Látni ugyan láttak vaddisznót a hajtók, de a vadászok fegyverei elé nem akadtak mégsem. Így hát kárba vezetett a fúradtság s ez még nem lett volna nagy baj, ha egyéb közbe nem jön. A hajtók egy pár veder szeeszt kaptak fáradozásuk díjául s az megtette hatását. Jól becsipve aztán összehozták a szomszédok. 44 szederjesi magyarra 12 fejezés román rátámadt s a kik el nem szaladhattak elég korán, azokat megsebesítették. A bős románok közül öt legény egészen be a faluba kergetett néhány betört fejú magyar és a feleki patak követi sűrűn dobálták feléjük. Felfordult világot élünk. Látni lehetett, a patak mentében, délután 1 órakor is két fetrongó román teljesen legyőzötte, nem a magyarok által ugyan, hanem a szesz által. Valószínűleg a nagy dicőség feletti örömlükben itták le magukat. Szederjesen pedig hangosok voltak a kormacák — három is van — egész nap és egymást vigasztalták a poruljárt magyar hajtók. (—r)

Másodrendű gyümölcs-termés. Általános a panasza, hogy a vármegyében a gyümölcs-termés mindössze nem sikerült, úgy, mint azt várták. Az egész vonalon általában ellepte a mómilla gomba s a funikladium, a gyümölcs külsejét annyira megtámadta még a fejlődés kezdetén, hogy az fejlődni alig tudott. Különösen a batul alma szenvedett sokat és maradt fejletlen, hogy a fajtából alig kerül valami piacra. A gombabetegség terjedőben van s ha rendszeres permétezésre nem vágunk rá, jövőben még nagyobb mértékben semmisül meg a termés, mert a gomba betegségek, miut kártevő rovaroknak természetes ellensége nincs.

Analfabeta tanfolyamok. A közigazgatási bizottság is Népmvelési Egylet felkérésére a vármegye több községében szervezik a lelkes munkálkodású tanítókat az analfabeta tanfolyamokat. Fiafalván Kosma Miklós és György Károly, Új-azékelyen Horváth András és Bakó Lázár, Ülkében Gyurcsoszló Károly, Székelyudvarhelyen Blájer Balázs szervezik a tanfolyamokat. A népmvelési egylet a legmészebb menő támogatásban részesíti azon tanítókat, kiknemzetülük kulturájának esőtét folytják hazafias tevékenységükkel elonyesztotni töreksznek.

Az árvízkarosultaknak. Incze Kálmántól az udvarhelymegyei árvízkarosultak javára 5 K-t vettünk. Rendeltesési helyére juttatjuk.

Üdvös újítás a tanítói gyűléseken. Igen praktikus határozatot hozott a kath. tanítóegyesület rövidéki főökköre. Gyűléseit ezután gazdasági szakkérdések tárgyalásával egészíti ki s minden egyes ülésre a vármegyei gazdasági egyesülettől szakembert kér. A főökkör elnöke Gál Sándor oroshalmi kántortanító a napokban tárgyalt Hlatky Miklós gazd. egyt. titkárral a gyűlés határozatáról, ki készséggel ígerte meg, hogy az egylet gyűléscsire a gazd. egylet képviselőjében részt vesz és egyes szakkérdésekről előadást is tart.

Csöökken a tengeri ára. A gabonaföldén pár nap óta rohamosan csökken a tengeri ára. A legutóbbi 3 nap 45 fillérrel esett mázsánként ez ár, amit az alföldi nagy termékek országosan mintegy 60 millió q. hozamnak tudnak be. A mi gazdáinkat nem érinti az ár rohamos hanyatlása, mert tudvalevőleg Erdély egész területén kat. holdankint alig van 3—4 q. átlag termés.

TANÜGY.

Övönök fizetés kiegészítése. A folyó évi július hó 1-ig visszamenőleg érvénybe lépett 1913. évi XL ik t.-cz. a nem állami övönök, menedékházvezetőnők jogviszonyait és fizetését rendezi. A törvény és ennek érvényesítése tárgyában legközelebb kiadandó végrehajtási utasítás rendelkezése szerint, az övönői és menedékházvezetőnői új fizetések biztosítani nem tudó községek és hitfelekezeti fenntartóknak, fizetéskiegészítő államoegyletért ez évi november hó végéig kell folytatni. Ezen fizetés kiegészítő államoegylet kérvényezésének módosztatit, kérvény mintákkal és mellékleti úrlapokkal „Övönői Államoegylet-kérvény“ című, a napokban sajtó alá kerülő és 2 K előleges beklüldése ellenében megrendelhető munkájában mindenre kiterjedő figyelemmel biztos utasítást és segédkezet nyújtva, ismerteti Gyerkés Mihály ig. tanító. Ez érdekelt felügyelő bizottságok, övönök és menedékházvezetőnők figyelmébe ajánljuk ezen segédmunkát.

KÖZGAZDASÁG.

Tenyészállatok jutalmazása.

Udvarhelyvármegye lötenyész bizottsága, mint jelentettük, a mult vasárnap tartotta meg Báró Daniel Lajos elnöketével a csikós-kanczák és 3, 2 éves kanczacsikók jutalmazását.

A felvezetett lovak nagyobb részt angol félévek után nevelték voltak és általában a tenyész-tes előhaladását igazolják, melyet úgy a külömök, mint a mozgásuk is igazoltak.

Lódijazására 21 tulajdonos 33 kis csikós kanczát vezetett fel, melyek közül első díjat Simó János székelyudvarhelyi lakos, második díjat Dimény Ferencz homoródszentpáli lakos nyerték el.

Három éves kanczacsikót 11 tulajdonos 14-et vezetett elő, melyek közül első díjat Kovács Dénes székelyudvarhelyi lakos kanczacsikója, második díjat Müller András homoróddaróczi lakos kanczacsikója, nyerte el.

A két éves kanczacsikót 11 tulajdonos 14-et vezetett fel, melyek közül első díjat Kiss Áron bőgözi lakos paj kanczája, második díjat Simó János székelyudvarhelyi lakos fekete kanczája nyerte el.

A mult évben mint három éves kanczacsikó

dijazott négy kanczát tulajdonosai elővezették és mivel azokban semmi tenyészhiba nem találtott, a mult évben visszatartott díjat kamatoztól együtt azoknak kifizette a bizottság.

Az olaszteleki őszi állatdíjazásról.

A m. kir. Gazdasági felügyelőség és vármegyei Gazdasági egyesület, a második őszi állatdíjazást e hó 5 én Olaszteleken tartották meg, ez alkalommal másodszer. A két év előtti először tartott díjazás iránt a gazdaközönség tartózkodóan viselkedett, kevés állatot hajtott fel; e másodikra már nem csak Olasztelek és a szomszéd községek Vargyas, Felsőrákos, Erdőfüle, de a Homoródi vidéki gazdák is szép számmal hajtották állataikat. 20 drb borjas tehén, 14 drb három éves és 8 drb két éves tező volt előállítva, a kiállítás feltételek szerint elég tisztán, amennyiben alig két drb gazdája sajnálta a vakarót bornyújtától, boldóva az ősi szokásnak, mely azt tartotta, hogy annál szebb az állat minél mocskosabb. A többség ép az előző kiállítás tanulságai alapján már eljutott oda, hogy belátta miszerint az állat nevelésben is a tisztaság feltakarmany.

Állami tebéudíjakat 25, 20, 15 K.-t nyertek: Székely Lajos vargyasi, Kolombán József és Márk Lajos olaszteleki gazdák, Szolga Dániel vagyasi és Kolombán Gergely olaszteleki gazdák 10—10 K. egyesületi díjat kaptak. A három évesek részére Gróf Serényi Béla emlékére, Gróf Haller János nyug. főispán által adományozott 50 K-ás díjat Székely György felsőrákos gazda a 60, 45, 40 K. állami díjakat Tamás Sándor homoródszentpáli, Székely József vargyasi, Orsováth Balázs birczfalvi, Bartha Mihály olaszteleki kisgazdák nyerték; a két évesek részére kitűzött 30, 20, 10 K. állami és 10 K. egyesületi díjak Székely András, Fittori János felsőrákosi, Székely János vargyasi és Bíró Mózes felsőrákosi gazdákknak ítéltek.

A díjazás eredményének kihirdetése után Székelyhidyi Viktor m. kir. gazd. felügyelő, majd Hlatky Miklós egyesületi titkár intézkedett bizdító felhívást a gazd. közönséghez az állattenyésztés nagy fontossága és közgazdasági jelentőségének méltatásával. hogy az intenzív és okszerű állattenyésztés felkarolásával törekedjenek jóléti, megélhetésük alapját megvetni, az feoktölt szerzett ősi birtokot gyermekeik részére biztosítani, kifejezve azon reménysegöket, hogy a jövő kiállításra még többen, még jobb anyagot fognak felhajtani.

Felölés szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Sz. 5801—913. tkvi.

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az oklándi kir. járásbírószág, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Máthé István ügyvéd títal képviselt székelyudvarhelyi Zálogkölcson Intézet és Betéti Pénztár végrehajtatouak ifj. Mátyás Ferencz és Tóth Juliánna karácsonyfalvi lakos végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében és a Magyar Földhitelintézet nyilatkozatára és árverési feltételeire figyelemmel a végrehajtási átvétel 390 K. tökekövetelés és ennek 1913. évi ápr. 23. napjától járó 6% kamattal, 4 K 16 f. óvási, 1/3% váltódíj, 75 K perbeli és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 34 K 30 f. és a még felmerülő költösgeneknek, valamint az ezennel csatlakozottnak ki-mondott Gál István 250 K, Oláhfalvi és homoródménti takarékpénztár 344 K, Udvarhelymegyei takarékpénztár 283 K és a kóhalmi takarékelőlegezéi egylet 800 K és jár. követelése kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, az oklándi kir. járásbírószág területén levő, Karácsonyfalva községben fekvő, jelenleg Mátyás Róza nevű: álló, a karácsonfalvi 519. számú telekijönyvben A + 82, 83, 84, 82/c, 862, 888, 1509, 2009, 2040, 2124, 2892, 3012, 4240, 5158, 5202, 5602, 846/1,

1213/1, 1217/1, 2261/1, 2475/1/1, 2674/1, 3095/1/1, 3465/1, 4761/1, 4932/1, 5266/1, 5359/1, 5223, 5219, 5321, 5781/1, 6293/1, 5460/2, 165/3, 167/2, 3465/2 brsz. alatt foglalt ingatlanokra együttesen 2633 K kikiáltási árban — Benke Mózesné sz. Tóth Juliánna nevén álló, a karácsonfalvi 681 számú telejkönyvben A + 1977 brsz. ingatlanra 2 K, 2043 brsz. ingatlanra 2 K, 5619 brsz. ingatlanra 17 K, 6090 brsz. ingatlanra 18 K, 6090.9 brsz. ingatlanra 19 K, 6379 brsz. ingatlanra 9 K, 6383 brsz. ingatlanra 75 K, 1053 brsz. ingatlanra 8 K, 3081/2, 3082/1 brsz. ingatlanra 18 K kikiáltási árban, — a Tóth Juliánna nevén álló alábbi jutaléka és pedig a karácsonfalvi 458 számú telejkönyvben A + 4635, 4636/1, 4636/2, 4637 brsz. alatti ingatlan 1/4 ed részére 9 K; a 4658, 4659, 4660, 4661. brsz. alatti ingatlan 1/4 ed részére 17 K kikiáltási árban, — Tóth Juliánna nevén álló alábbi jutaléka és pedig a karácsonfalvi 811 számú telejkönyvben A + 511, 512, 513, 514 brsz. alatt felvett ingatlan fedezésére 486 K kikiáltási árban elrendeltetik.

Az elrendelt árverés által a karácsonfalvi 681, 458, 811 számú telejkönyvben C 1—1—1 alatt Tóth András javára bekebelezett élethoszszigliani haszonélvezeti jog nem érintetik.

Az árverés megtartására határidőül 1913. évi október 29. napjának délelőtti 9 órája Karácsonfalva községházához tűzetik ki.

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -án alul eladatni nem fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. I. M. számú rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előlegesen elhelyezéséről kiállított szabályozni elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles bánatpénzét a vhu. 25. §-a értelmében kiegészíteni.

Kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, Oklándon, 1913. évi augusztus hó 12. Kelemen s. k., kir. jbró.

A kiadvány hitelűl:
Wermeser, kir. tkkvezető.

Vöröshagyma
továbbá Sárgarépa, Petrezselyem, Torma, Foghagyma, Paradicsom stb. nagy és kisebb mennyiségben a legújtanosabb napi árban kaphatók.

Árak kérdezősködésre:

Mandl Zsigmond, Makó.

800—1913. sz. végrh.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 3972, 3873, 5451. számú végzése következtében Dr. Jodál Gábor ügyvéd által képviselt Gál János utóda cég és társai végrehajtatók javára 1201 K a jár. erejéig 1913. évi jul. 25—26. foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 7874 K 90 f-re becsült következő ingóságok, u. m.: árucikkek, lovak, szekerek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1913. évi V. 397/2 számú végzése folytán 1201 K tőkekövetelés, ennek 1913. évi június hó 13. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 260 K 25 f-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Lovétné alpereseknél leendő megtartására 1913. évi okt. hó 22. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1913. évi okt. 6.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Xelybéli Gyertyánffy J. Fiai utóda vaskereskedésében egy fu tanulónak felvételeik.

Szám. 1082—1913. végrh.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 5205—1913. polg. sz. végzése következtében Dr. Jodál Gábor ügyvéd által képviselt Fernongol Gyula székelyudvarhelyi cég javára 517 K 75 f a jár. erejéig 1913. évi szept. hó 12. napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2718 K 20 f-re becsült következő ingóságok, u. m.: bolti áruk, borjúk, lovak, széna, cséplőgép és motor nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a helyi kir. járásbíróság 1913. évi V. 715/2. számú végzése folytán 517 K 75 f tőkekövetelés, ennek 1913. évi június hó 26. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 164 K 65 f-ben bíróság már megállapított költségek erejéig adósok lakásán és pedig Siklódon leendő megtartására 1913. évi október hó 23 ik napjának délutáni 1 órája, Szolokmán pedig délután 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelykeresztúr, 1913. évi okt. hó 7-én.

Becsy Sándor, kir. jbr. végrehajtó.

Szám 839—913. vgrh.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. II. 131/3 számú végzése következtében Dr. János Domokos ügyvéd által képviselt Bérés Rebi h.-szentmártoni lakos javára 300 K a jár. erejéig 1913. évi augusztus hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 820 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: tehenek, borjúk, 2 ökör-tinó és sertés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1913. évi V. 531/2 számú végzése folytán 300 K tőkekövetelés, ennek 1913. évi június hó 25-ik napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 118 K. 60 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Lóköd községben alperesek lakásán leendő megtartására 1913. évi október hó 16-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklándon 1913. évi szeptember hó 28.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

893—1913. végrh. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. I. 51/2. sz. végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Hirsch János oklándi lakos javára 150 K. a jár. erejéig 1913. évi májusban foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 2956 K 40 fillére becsült következő ingóságok, u. m.: tűzfák, talpfák és szén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1913-ik évi V. 316/1. számú végzése folytán 150 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi május hó 15. napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 285 K 80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig homoróalmási határban „Nagybercz” sarka nevű helyen leendő

megtartására 1913. évi október hó 18-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1913. évi szeptember 29. napján.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Szám: 1050—1913. végrh.

Arverési hirdetés.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. V. 280/2 számú végzése következtében Dr. Elek Mór ügyvéd által képviselt Aufrecht és Goldschmid utóda javára 65 K 20 fill. s jár. erejéig 1913. évi juu. hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1535 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: Butorok és irodalmi művek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíróság 1912. évi V. 634/4. számú végzése folytán 65 korona 20 fill. tőkekövetelés, ennek 1912. évi jan. hó 1-8 napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 15 K 35 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen végrehajtás szenvedett lakásán leendő megtartására 1913. évi október hó 14-ik napjának d. e. fél 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelyudvarhely, 1913. évi szept. hó 27.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

1611—1913. sz. végrh.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 6141. számú végzése következtében Dr. Kovács Jenő ügyvéd által képviselt Csiki Domokos javára 1600 K a jár. erejéig 1913. évi szept. 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1164 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: rófos üzleti és bazár áruk, nemkülönbön üzleti berendezések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíróság 1913. évi V. 956. számú végzése folytán 1600 K tőkekövetelés, ennek 1913. évi július hó 2. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 139 K 26 f-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Székelyudvarhelyen végrehajtást szenvedett üzletében leendő megtartására 1913. évi október hó 22-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhelyen, 1913. okt. 10.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Pénzkölcsönök
4 $\frac{1}{2}$ % kamatozással
közvetit Csomor József,
megyei árvaszék.

Szám: 1578—1913. végrh.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezenel közbírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1913. évi 1454. számú végzése következtében Dr. Lányi Imre ügyvéd által képviselt a székelyudvarhelyi Zálogkölcsön Intézet és Betéti Pénztár javára 125 K. s jár. erejéig 1913. évi márcz. hó 27-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt- és 700 K ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbíróág 1913-ik évi V. 240/2 számú végzése folytán 50 kor. 78 fill.-ben bíróilag már megállapított és a még felmerülendő költségek erejéig, Patakfalván az ottani végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1913. évi október hó 21-ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a vonni szándékozó ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az olárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhelyen, 1913. okt. hó 5.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Szabászati tanfolyam.

Tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy a vármegyerházán nyílvános szabászati- és varró-szaktanfolyamot nyitok 1913. október 16-ikától kezdve 8 heti időtartamra. Ezen idő alatt a tanítványok saját maguknak varrnak. Az egész tanfolyam idejére a tanítványok 10 kor. azaz tíz koronát fizetnek, mely összegnek felét a beiratkozásnál, másik felét pedig 1913. november 1-én kötelesek fizetni.

Beiratkozni Szent-Imre-utca 12. sz. alatti lakásomon lehet.

Hosszu időközön át szerzett tapasztalataim, több-izbon tartott ily nemü tanfolyamok, többszöri tanlnmányi uton, legutóbb pedig mult évben a budapesti m. kir. technologiai iparmuzenm által rendezett ipari továbbképző mester tanfolyamon szerzett jeles képesítéseim elég biztosítékot nyujt a n. é. közönségnek, hogy a tanítványok teljes megelegedésre és sikeresen fogják végezni a tanfolyamot.

A n. é. közönség becaes pártfogását kérve maradtam

teljes tisztelettel

Lukácsfy Anna,
női szabó-mentor.

881—1913. végrh szám.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenel közbírró teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 5456/10 számú végzése következtében Dr. Jodál Gábor ügyvéd által képviselt Gál János utóda cégé javára 151 K. 60 f. s jár. erejéig 1913. évi szeptember hó 10-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 808 K. 60 f. becsült következő ingóságok, u. m.: italok, áruczikkek, házi butorok, lovak és más ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróág 1913 ik évi V. 566/1 számú végzése folytán 151 K 60 f. tőkekövetelés, onnek 1913. aug. hó 3. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 90 K 81 f.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Homoródalmason alperesoknél leendő megtartására 1913. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a vendő szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1913. okt. 6.

Pollák Ignác,
kir. bir. végrehajtó.

BECSEK D. FIA ::

könyvnyomda helyiségeit

Kossuth-u. 14. szám alá :: helyezte át

Telefon 14. szám.

A m. t. közönség szíves bizalmát új helyiségünkben is tisztelettel kérjük. :: :: :: ::

Sz. 7664—1913. tlkvi.

Arverési hirdeteményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbírré teszi, miszerint Persián János székelyudvarhelyi lakos végrehajtónak ifj. Benkó József és társai székelyudvarhelyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 55 K 76 f. tőke követelés iránti végrehajtási ügyében az 1881 évi LX. t. cz. 144 § a alapján és a 146. § a értelmében az árverést elrendelte és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 73 számú tjkvbon A ↑ 153, 154 hrsz. alatt felvett ház és kert 7964 K kikiáltási árban,

a székelyudvarhelyi 1393 számú telekjegyzőkönyvben A ↑ 247/4 hrsz. alatt felvett kert a belsőségben 60 K kikiáltási árban, —
a székelyudvarhelyi 52 számú telekjegyzőkönyvben A ↑ 127 hrsz. alatt felvett faház és udvarból a Benkó Józsefné Kókósi Juliánna nevében álló 1/3 rész 533 K 34 f. kikiáltási árban, —
a 124/2. hrsz. alatt felvett faház és udvarból a Benkó Józsefné Kókósi Juliánna nevében álló 1/3 rész 533 K 34 f. kikiáltási árban, —
a 129 hrsz. alatt felvett faház és udvarból a Benkó Józsefné Kókósi Juliánna nevében álló 1/3 rész 200 K kikiáltási árban, —
és a 128 hrsz. alatt felvett faház és udvarból a Benkó Józsefné Kókósi Juliánna nevében álló

10 darab Székely Juhurógyári részvényt vesz Koncz Ármin.

1/3 rész 200 K kikiáltási árban, —
a székelyudvarhelyi 55 számú telekjegyzőkönyvben A ↑ 125 hrsz. alatt felvett udvarból Kókósi Juliánna Benkó Józsefné nevében álló 1/3 rész 1 K 16 f. kikiáltási árban, —
végül a székelyudvarhelyi 1767 számú telekjegyzőkönyvben A ↑ 85/1 hrsz. alatt felvett kertből a Benkó Józsefné Kókósi Juliánna nevében álló 1/4 rész 2 K 25 f. kikiáltási árban az 1913. évi november hó 10-ik napjának délelőtti 9 órájkor Székelyudvarhelyen a kir. törvényszék telekkönyvi hatóság árverelő szobájábsa (földszint 39 sz. ajtó.) megtartandó árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Székelyudvarhelyen, 1913. évi július hó 23. Constantinoscu Viktor s. k., kir. t.-széki albiró.

A kiadmány hitelül:

Dósa, kir. tsvzéki tkönyvvezető.

Első varrógépraktár

Dus választéku s a legkiválóbb készítményül

varrógépek, lópor, disz-árak, vadászfegyverek

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése

Székelyudvarhely. Fiókület: Székelykeresztúr.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű DRÄNER-féle
„Korona” s „Dupla márciusi sör”

Első Magyar Részvény Sörlőzde
„Udvári” és „Gollát Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor czégnél

Székelyudvarhelyt és Székelykeresztúron.

Vidékl és helybell megrendelések hordók és naponta frissen töltött palaczkokban

pontosan lesznek eszközölve.

130 saját fióklelep

Turul

cipő

a legjobb

Turul cipőgyár r.t.

a Monarchia legnagyobb cipőgyára

Fiókraktár:
Székelyudvarhely, Kóssuth-u. 9.

20000 pár felügyartás.

Kiadó lakás.

 Attila-utca 12.
 szám alatt két
 szoba, konyha,
 nyári konyha,
 pincze és mellék-
 helyiségek nov.
 hó 1-től kiadó.

Szép paradicsomot

 25 kilótól feljebb vasuton szállítva
 kiloja 16 fillér.

 Őszi barack 1 kilo K. 1:20
 Csemege-szőlő 1 „ „ —80
 Valódi csemege méz . 1 „ „ 1:70
 és más ujdonságok, továbbá conservék, sajtok,
 különleges likörök 5 kilos postacsomagokban szál-
 lit utánvét mellett

Bihari Béláné csemege
 kereskedő
 BUDAPEST, Főherceg Sándor-u. 26. sz.

Faeladási hirdetmény.

 Felsőrákosi v. urb. közbirtokosság (Ud-
 varhelyvármegye) eladja a Felsőrákosi község
 házánál 1913 év november 17-én d.
 e. 11 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlatok-
 kal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen,
 a saját határában fekvő eladásra engedélyez-
 zett: 1. 4226 drb. tölgy, 2840 m³ mü, 1,960
 m³ tűzifát 44.640 kor. (Törzsenkinti felvétele)
 2. (Törzsenkinti és próba terekkel felvétele)
 2,034 m³ mü 19,101 m³ bükk-tűzifát 31,620
 kor. 3. (Próbaterekkel felvétele 9,261 m³ bükk
 tűzifát 13,890 kor. kikiáltási ár mellett.
 Ajánlatok az 1, 2, 3. részletek szerint külön
 külö és együttesen is tehetők.

 A vágásterület a M. Á. V. állomástól,
 4-től 14 km. távolságban fekszik.

 Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.
 Az árverési és szerződési feltételek az
 erdőbirtokos alulírott képviselőjénél és Ok-
 lándon a m. kir. járási erdőgondnokságnál
 megtekinthetők.

 Olyan ajánlatok, melyek az árverési és
 szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánat-
 pénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vé-
 tetnek, utó és távirati ajánlatok el nem fo-
 gadhatók.

 Felsőrákosi, 1913. év szeptember hó.
 Székely Mózes,
 birtokossági elnök.

Szám: 615—913.

Faeladási hirdetmény.

 Homoróddaróc község nyilvános szó és
 zárt írásbeli árverésen eladja Udvarhelymegye
 Homoróddaróc község határában fekvő Héviz
 nevű erdejének 1906—1908 évi 5.96 kat.
 hold területen található, szakértőileg megbé-
 csült 599 drb 28—62 cm. mellmagassági át-
 mérőjű s kiváló jó minőségű tölgyfáját egy-
 tömegben, melynek fatömege 126 8 m³ I.
 osztályu, 357.2 m³ II. osztályu, 252.3 m³
 III. osztályu műfában és 329.1 m³ tűzifában
 állapított meg.

 Az eladandó erdőterület a kaczai állo-
 mástól 10.9 km. távolságra fekszik, 7 km.
 törvényhatósági ut és 3.9 km. mezeli ut köti
 össze.

 Kikiáltási ár 11938 kor. melynek 10%
 a bánatpénzképen az árverés kezdetén le-
 teendő.

 Az árverés 1913 november 12-én
 d. e. 11 órakor Homoróddaróc községházá-
 nál lesz megtartva.

 Árverési és szerződési feltételek a kör-
 jegyzői irodában megtekinthetők.

Homoróddaróc 1913 okt. 8-án.

Barra, Márkus János,
 kjegyző. k. bíró.

Csak 50 kor.

 I garnitur elegáns ebédőkészlet
 az alábbi összeállításban:

36	darab	lapos tányér
12	"	mély tányér
2	"	csemege-szőlő
2	"	leves csésze
2	"	mártás csésze
2	"	mártás csésze alj
2	"	pecsenyés tál
2	"	komposztos tál
2	"	zöldes tál
2	"	tésztás tál
2	"	sótartó

 Finomabb ebédőkészletek, teás, kávé,
 feketés készletek és üvegáruk nagy-
 választékban legocsoőbb árban kaphatók

Márk Testvérek

kereskedésében Deák-tér 14. szám)

Ritka alkalmi vétel míg az olcsó áruk raktáron vannak

Hirsch Rudolf kész ruha és divatüzletében

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 25. szám.

 400 drb férfi finom és elegánsan szabott
 öltönyök K. 17, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 45.

 300 drb tartós min. átmeneti kabátok dubl
 szövettel K. 17, 24, 29, 33, 38, 40, 46, 50.

 200 drb férfi rövid kabál szörme gallér
 és bélyessel K. 20, 28, 33, 40, 46, 52.

 500 drb női átmeneti kabál legújabb divatu
 K. 18, 22, 29, 33, 38, 42, 46, 50, 58.

 100 drb női köszlüm fekete és színes sző-
 velből K. 28, 32, 37, 40, 45, 50.

200 drb női alj K. 7, 8, 10, 12.

800 pár finom tartós cipő K. 12, 14, 16, 18.

Míg ezen alkalmi olcsó árukból a készlet tart. kérem a n. é. vevőközönség szives pártfogását.

 Kiváló minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND GEMENT-GYÁR BRASSO

 (Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégégnél.